

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

R. P. Pavli Segneri E Societate Jesu, Qvadräginta Sermones

Segneri, Paolo

Antverpiae, 1695

Sermo XXXIII. Die Veneris post Dominicam Passionis. Ad confusionem eorum Pseudopoliticorum, qui ætate nostrâ tot animas pervertunt, ostenditur, nihil utile esse, quid honestum non est, atque ideò ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-52734](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-52734)

SERMO TRIGESIMUS

TERTIVS.

DIE VENERIS POST DOMINICAM PASSIONIS.

Expedi, ut unus moriatur homo, pro populo. Joan. II.

I. rgone Hierosoly-
mæ expedit, Chri-
stum mori? ð stul-
ta consilia, Con-
sultores fati: tunc
enim verò volo, ut
ad me regressi, hæc loquamini, cum
camporum vestrorum plantie arvis
& arvis inundatâ, Romanas aquil-
as in muris vestris nidolari videbitis,
vixq; ibi collocatas, jam unguis acere
protinentes in prædam; cum audietis li-
tutorum, ac tubarum clangorem, fun-
dorum ac sagittarum sibila, sauciorum
& morientium singultus confusos,
tunc enim verò velim mihi respondeat-
is: an expedit? an animus tunc vobis
erit dicere? *expedit*. Quando sangui-
nem torrentium instar currere, occiso-
rum cadavera in tumulos & montes
surgere, ædificia in ruinam prona sub
pedibus fatiscere, jugulatas in oculis
vestris sponas expirare, quando quo-
conque videritis oculos horrore atton-
itos, bachari videbitis crudelitatem,
dominari furem, regnare mortem.
Certe non dicent, *expedit*, filii illi te-
naci, qui matrum famem suâ carne

pascent; non dicent juvenes illi, qui tri-
ginta simul, nummis pauculis in servi-
tutem veniunt; non dicent senes, quo-
rum quingenti unâ die è furca suscipi
pendebunt. Heu! *non expedit*, ð infeli-
ces, *non expedit*, sanè *non expedit*, nec
sanctuario abominandis sordibus pro-
fanando, nec templo horribili incendio
exurendo, nec altari, virorum fæmina-
rumq; quasi agnorum & taurorum
crudeliter occisorum sanguine pol-
luendo. *Non expedit* monti olivarum
truncis arborum excidendo, ut inde
patibula erigantur, *non expedit*. Sacer-
dotio, quod auctoritatem perdet; non
regno, quod jurisdictionem omittet;
non oraculis, quæ obmutescunt; non
Prophetis, qui revelationibus care-
bunt; non legi, quæ cadaveris instar
spiritu destituetur, & affectis hono-
re, imperio destituta, nec ritus suos,
potrò jactare, nec Professores suos
salvare poterit. Eia etiam num in cæ-
lis vivit & dominatur DEUS, hic
sanè novit eludere, ac confusione re-
plere illos omnes, quicumque dete-
standæ & improbæ rationi status post-
habent æquitatis sinceræ, & justitiæ

G g g 2 mo-

Prov. 21.
30.

momenta, vultque exemplo manifesto perspicuum fieri omnibus, *quia non est sapientia, non est prudentia, non est consilium contra dominum.* Hec bellum consilium ! decernitur Christi mors, ne Romani Hierosolymæ dominantur, & ecce Romani Hierosolymæ imperant & dominantur, quia Christum occidere decretum est, Usque adeo facillimum cælo est, malignorum consilia invertere unaque demonstrare Politiam illam honestis Principijs minimè fultam, sed commodi proprii suggestionibus nixam artem esse, non minus perverſam, quàm inutilem, quæ cum stabilire deberet Principatus, eosdem exterminat, dum studet locupletare familias, easdem ad incitas redigit, dum felicem reddere hominem laborat, eundem perdit. Hanc maximi momenti veritatem, hodie in medium proferam, ac demonstrabo nunquam utile esse, quod honestum non est, ut nullus ad credendum posthac stultè inducatur, impietatem utilem esse ad felicitatem.

II. Cæterùm sponte vobis primò fateor, Auditores, me non absque rubore argumentum propositum in hoc theatro discutiendum assumpsisse, quasi verò Christianos inter adhuc in dubio versetur illud, quod gentilibus ac paganis adeo perspicuum erat? Quæ non vehementia Tullius Cicero in eos invecus est, qui prima doctrinæ hujus semina in mundum spargere audebant; id nimirum, quod honestum non est, utile tamen esse posse? an non illos quietis publicæ perturbatores

amicitiæ pestem, stragem reipublicæ, virtutis exterminatores, mundi scandala appellavit? in quorum confusionem eventum quandam in medium profert, qui ad nos non minus confundendos sufficiens; Cùm olim Themistocles in Atheniensium locu verba faceret, consilium se reipublicæ utilissimum habere dicebat, quod tamen sicut palam proponere non posset, ita quendam, cui id secretò consideret, assignari sibi poterat; destinatus erat Aristides, cui proinde distinctè Themistocles reverſus, quæ fraude Spartanorum abis hostium, tunc autem amicorum, naves flammis exuri possent; Redijt in senatum Aristides, Patribus ingenti expectatione suspensis, & Themistoclis consilio singillatim non enarrato, id unum dixit: *Consilium Themistoclis perutile est reipublicæ, sed minus honestum.* Quid? unanimi voce, & absque ordine clamabant cuncti: hoc enim verò fieri non potest: *quod honestum non est, non potest esse utile,* atque hunc in modum antequam audirent, repudiarunt. Adeo profundas radices in corde Senatûs egerat illa opinio: juxta Ciceronis & Plutarchi conclusum, *ut quod justum non erat, minime putaretur esse utile.* Si ergo cæcis gentilium animis veritas hæc tam manifesta visa est, coram illam persuadere nobis adeo difficile fore, qui tot infallibilibus veritatis testimonijs illam scimus subnixam? Certe miseri illi nesciebant omnium mortalium sortem ex unius Dei manibus pendere; profitebantur multo

dinem ac discordem copiam Deorum, quorum unus virtuti faveret, alij quàm plurimi flagitia tuerentur. Quin eorum opinione crimen nullum erat, cui suus in cælis Patronus deesset. Jupiter Adulteros, fores, & latrones Mercurius, Mars sanguinarios, ebrios Bacchus, Venus luxuriosos, avaros Pluto protegebat, ut adeo eorum Adoratores aliquam venium mereri videri possent, si iudicassent vitium quandoque felix esse posse, cum suus cuivis vitio protector esset, & publicus quidem, Deorum non nemo. Nos autem, Christiani, qui unum in mundo DEUM profitemur, & hunc ipsum uti virtutis amantem, ita inimicum sceleris juratum, an hunc unquam malignis actibus reprobisque, in partium nostrarum tutelam attrahendum putamus? an non enim à manibus ipsius omnis nostra qualiscunque prosperitas parva æquè ac magna dependet? adeo, ut absque ipsius nutu nec aura spiraret in aëre, nec spira ad messem matura, flavescat in campis. Hoc sanè certissimum est: *in manu DEI prosperitas hominis.* Ecclesiastico teste, *bona & mala vita, & mors, paupertas & honestas à DEO sunt.* Quæ ergo hæc prudentia est? ad acquirendam felicitatem malè illum tractare, qui eam dispensat, & offendere graviter, qui illam solus donare potest. An hæc nobis ars, & utilis indulticia viderur? ad recipiendas gratias in genere contemptus, & pro favoribus obtinendis injurias multiplicare?

III. Dicetis penes DEUM huic argumento locum non esse, cum enim ille terrenorum honorum contemptor sit, minimè mirum est, si illa etiam inter immeritos dispertiantur, aut curam illis partiendis, secundis potiùs, ut vocamus, causis relinquat, à quibus potè absque respectu in illos dispensentur, qui medijs magis appositis & ad id à natura comparatis, eorum possessionem mereantur. Verùm inimverò parcius ista: hæc enim ratiocinatio, quod blandior est impijs, tantò fallacior; operæ ergo pretium fecero, si falsitatem detegam, ac fraudem & errorem avertam. Dicite enim: an non DEUS eadem modo bona terræ semper contempsit? an non eadem ratione causis secundis semper usus est? hoc certè est extra dubium. Ego tamen certò deprehendo, ad obtinendam etiam terrenam felicitatem nihil ulli unquam profuisse, quòd insipius fuerit, plurimos autem juvisse plurimùm, quòd fuerint pij. An thesis ista forsàn exotica videtur? ego sanè ad eam astruendam omnium eorum, qui in mundo hætenus floruerunt, inductione uti possem, si id per temporis angustias liceret, parva è plurimis adducamus. Eia dicite, cum inter omnes mundi familias unica, è communi totius orbis naufragio liberanda esset, quæ illa erat? justine cujusdam, an impij? cum Sodomorum incendio unica erat vindicanda, quænam tandem præ omnibus erat electa? impudici cujuspiam, an casti? quis suo tempore Abrahamo locupletior, quis Isaac?

G g g 3 Isaac?

Isaaco? Jacobo, Josepho? Patriarchis inter paucos sanctissimis? Josephum singulariter, quid tandem ad thronum exivit? an malitia, an innocentia? cum ille corde intepido violentis Dominæ blanditijs resisteret, credo minime defuturum unum eorum, quos mundus Politicos indigitat, qui vellicatâ leviter auriculâ insuffrâisset Josepho, mentem adverte sedulo, nescio equidem, an consultum tibi sit Dominam irritare, tam divitem, tam amicam, tam potentem. Abest maritus, conclave secretum est, quis resciet? magni momenti res est, illius Dominæ gratia, quæ in omni affectu vehemens & immodica est, nec amare, nec odisse potest, nisi summè. An verò fortunæ Josephi prosternendæ perniciosius consilium suggeri poterat? Ille quidem consilio hoc contempto carceri & vinculis mancipatus est, sed nunquid per carceris portâ intravit in regiam? nunquid compedes & vincula coronam ipsi fabricata sunt? Moyses ætate juvenis, si Diademata retinisset à Pharaone impositum, Philone teste, si in Regia mansisset, si ritus gentis illius secutus fuisset; nunquã evasisse tanti populi Dux, nunquam tanti regis terror; dum autem recusavit regius esse nepos, Deus Pharaonis factus est: *Eccce constitui te Deum Pharaonis.* Ipsam tandem promissæ terræ felicitatem, quis obtinuit? an is fortè, qui populum concitabant, qui vitulum adorabant? qui Deum contemnebant; nec unus quidem eorum, nec unus, de sexies centenis millibus illuc pedem intulit. Quis ætate Judicij

tantas expugnavit urbes? tantos fugavit exercitus? tanta reportavit spolia? erexit trophæa? nisi Josue, Chaleb, Othoniel & Gedeon? alijque his virtute pares, qui omnes, ut Ecclesiasticus testatur, fuisse felicissimi. *Videntur omnes, quia bonum est obsequi Domino DEO.* Si autem Regum temporibus & factos placet evolere, quis eorum reperietur, cui impietas non magis damno fuerit, quàm utilitati? an unum numerabitis? Si Saul regnum sceptrum adeptus est, an non sceptrum perdidit? Si David unquam adversus fortunam expertus est, nunquid unquam cum legem Dei contempsit? Quantum Salomoni profuit, electione illâ laudatissimâ sapientiam divitijs proposuisse? bonum factum! quoddam illius iniquorum statutarum, de quibus nobis sermo est, in consilium vocaverit; mihi enim persuasissimum est, omnes fuisse dicturos Salomoni: Rex iustissime, considera perniculatus meæ electionem, iudicio extemporali precipita, ad quid Regi tanta scientia? An in regno tuo unquam, aut iurium periti, aut Leguleij deerunt? si quando aut lites decidendæ sunt, aut controversiæ ventilandæ? litteræ proferant Principem non faciunt formidabilem. Tuum potius est, dilatare possessiones & dominia, augere census, impleat ærarium; alias tibi eris inimicus, te libris locupletem, pecuniâ pauperem, attramenti prælargum, parvum aut videbunt. Hoc procul dubio consilium, sit verbo venia, Politicorum illorum fuisse. Sed quanto præstantior Salomonem honestatis se potius regu-

Exod. 7.
1.

regalis conformasse, quam iniquis
 unitatis suggestionibus? Si autem
 lapsu temporis grandem illam regni
 sui felicitatem sensit imminui, quã
 de causa id accidit? nunquid, quod à
 Divinorum mandatorum tramite de-
 flexerit? Totum, si placet, Elenchum
 eorum, qui in eadem corona successerunt,
 Regum Juda evoluite, & om-
 niũ magis fortunatos deprehenditis,
 Ezechiam, Joathamum, Josaphatum
 & Josiam, sed hi ipsi virtutis, ac Justi-
 tiæ magis studiosi fuere, isti longam
 vitam vixerunt, nova propugnacula
 trexerunt, redditus uberrimos accu-
 mularunt, luculentis victorijs incla-
 ruerunt. In nonnullis autem fortunæ
 tenore variavit, juxta morum & vitæ
 varietatem, quemadmodum in Afa, in
 Joas, in Ozia, in Manasse videre est.
 Reliqui ad unum omnes tam Judæ,
 quam Samaritæ Reges, uti constanter
 fugitiosi, ita fuerunt etiam constan-
 ter infelices, ipsis rebelliones, ipsis in-
 fausta prælia, ipsis fugæ inhonoræ
 ipsis carceres, excidia, strages incubue-
 runt. Quid plura poscitis? an non
 clarissimum est Spiritus Sancti ora-
 culum capite quinto Judithæ exara-
 tum? *Vsque dum non peccarent in con-
 spectu Dei sui, erant cum illis bona, ubi-
 naque congressi sunt sine arcu & sagit-
 ta, & absque scuto & gladio, Deus eorũ
 pugnavit pro eis, & vicit, & non fuit
 advenite verba, quæ ponẽ sequun-
 tur & non fuit, qui insultaret populo
 isti, nisi quando recessit à cultu Domini
 sui.* Iam ego à vobis edoceri vellem
 Auditores, an Deus hac ætate, quam
 vivimus, eadem ratione mundum gu-

bernet, quo Principum horum tem-
 pore gubernavit? an forte stylum mu-
 tavit? dicite alacriter, an forsan guber-
 nandi maximas invertit? an ab animi
 sui decretis antiquis recessit? an fortas-
 sis tandem induxit animum ad aman-
 dum scelus, quod prius execrabatur?
 An fortè alius est, qui hodie mundum
 gubernat? an forsan gubernaculum
 cessit, aut cæco Casui, ut malignæ
 cuidam intelligenti? an saltem in regi-
 ni socium admisit quendam Deorum
 falsorum? qui flagitiosorum partes
 tuentur? quid novi in natura accidit,
 quid novi? dicite: heu vel mente ist-
 hæc concipere, non dicam verbis ex-
 primere, in audita blasphemia est!
Ego Dominus, & non mutor. Ita Deus *Malach.*
 per Malachiam protestatur. Sum ille, 3. 6.
 qui primò fueram. Quomodo ergo,
 si ita se res habet, credere possumus,
 ad obtinendam felicitatem plurimum
 referre impium esse, ac sceleratum? an
 non hæc arrogans temeritas est? quasi
 verò David non & nobis locutus
 esset, dum dixit, *vultus Domini super
 facientes mala, non ut eos divites fa-
 ciat, aut excelsos, aut honoratos, sed
 ut perdat de terra memoriam eorum, & 17.*
 omnes in malam crucem agat.

IV. Ne verò existimetis tantam ar-
 gumentorũ vim ab uno solo populo
 me emendicasse, quem Deus singu-
 lari providentiã gubernavit, hoc aga-
 mus, vos ex una parte Herodem im-
 pium, agnomine majorem, constitui-
 te, ex altera verò parte pientissimum
 Imperatorem Constantinum cogno-
 mento Magnum, ego collocabo. U-
 trique horum magnorum Principum,
 languis-

sanguinolenta infantulorum laniena
 proponitur, illi ad vindicandam coro-
 nam, isti ad consequendam corporis
 sanitatē. Respondet Herodes, pereant
 innocentes, modo tutum mihi maneat
 sceptrum; reponit Cōstantinus, pereat
 mea vita, modo in mei gratiam tot in-
 fantibus non pereat vita. Vos Iudices
 nunc appello, an magis Herodi im-
 pietas, an Iustitia Constantino pro-
 fuerit? Scire vultis: mentem advertite.
 Cōstantinus recusata innocentium
 strage corporis valetudinem jam con-
 clamatam plenē recuperavit, & exin-
 de scepro tranquillē potius est: Hero-
 des verò excidium infantum exse-
 cutus, paulò post sceptrum amisit, hor-
 renda tandem infirmitate consumptus.
 Decantatissimus est lacrymabilis fi-
 nis, quo Herodes interiit: vidit deci-
 duas sensim carnes vermibus prius
 scaterere, quam mortuas; sensit immen-
 sos ex nervorum contractione do-
 ores; pertulit fætorē ē putrescentibus
 membris intolerabilem, ut tandem
 miserimā vitæ suæ satur mortem sibi
 cultro accelerare conatus sit. Si Con-
 stantinus ab initio pleribus rebelli-
 onibus agitato fuit, postea imperium
 tranquillā pace gubernavit. Si Hero-
 des primò pace exhilaratus fuit, cre-
 berrimas postea rebelliones perferre
 debuit, ut tandem in proprium filium
 Antipatrum conjuratione facta, vene-
 no eum ē medio tollere decrevit. Hinc
 cum Cōstantinus vivens filios Cæ-
 sares creare poterat, Herodes illos car-
 ceri mancipare cogebatur; sed quid
 dico carceri mancipare? an non cele-
 berrimum illud Herodis tempore effa-

tū invaluit: *Melius est Herodis potius
 esse quā filium?* Quo autem funda-
 mento? eo nimirum, quòd qui enim
 bestiis illis indulset vitam, ut Judæus,
 geminis eandē filijs eripuit, quomodo
 Pater. Quòd si etiam magna hominum
 felicitatis pars est, amari: quemadmo-
 dum odio haberi pars ingens calamita-
 tis. O quantum in hoc diverſi erant
 Cōstantinus & Herodes? Quis enim,
 statuas, arcus triumphales & trophæas
 commemoret Cōstantino. In publicis
 amoris testimoniū erecta? Aliter lo-
 gè Herodi eveniebat. Hic enim cum
 in perpetuam memoriā suæ periret
 monumentum, Aquilam nescio quā
 auream crexisset, illa publicā eorum
 seditione solo evulsa, & in frustra com-
 minuta est. Quin quod amplius est, et
 à Iosepho Hebræo soletis antiquis-
 simo Scriptore observatur, nihil Prin-
 cipem impium majori dolore afflic-
 tum, quā inexplicabilis subditorum for-
 rum de adversis, quibus torquebatur,
 voluptas, & gaudium, unde antequam
 moreretur edicto ferali universos
 Hebræorum nobilitatem, quam fructu-
 toram ceperat, in mortis suæ articulo
 crudelissimè iussit interimi, ut saltem
 vi acti mortuum plangerent, qui amo-
 ris stimulo incitati, morientem lamentari
 recusabant. Edicite ergo, vos quoque
 & obtestor Auditores, ad comparandā
 felicitatē, quam artem appositivissimam
 existimatis? an illam, quā Herodes in
 occidendis innocentibus usus est, an
 quam Cōstantinus tenuit, in ijs con-
 servandis? Certe vel cæcū esse necesse
 est, qui hoc nō agnoscat, vel sanè pro-
 tertivū, qui veritati tam palmarie evadet
 refragari.

V. Hoc tamen parum est: an non enim omnia historiarum sacrarum monumenta docent, ad felicitatem etiam summam comparandam, plus artes innocentiae sinceras, quam abstrusa iniquitatis consilia valere? Ter geminos mihi Imperatores aspice: Iovinianum, Valentinianum, & Valentem. Omnes isti, quibus quæso vijs ad imperiale solium eluctati sunt? an non illis, quas humana prudentia iudicasset nimium quantum à concepto sine devias? Singuli sanè dum privati adhuc militum Duces stipendia merebant penes impium Iulianum Apostatam, ne stultis illius imperijs potèr subessent, ab exercitu discedere, nec multo post, qui exules fugiebant. Aulam Imperatores ingressi sunt. Quæ autem hominum prudentia, illas artes approbare poterat? quibus Imperator Honorius regnum gubernabat? Considerate oblecto, quoties barbaros multis millibus armatorum in se movere conspexerat, quid fecit? subito hæreticis ipse bellum intulit, atque hæreticorum inversione, quæ regni vires frangere videbatur, stabilivit Imperium. Quis autem non credidisset, potius contrarium eventurum? quid? strepitabant in concilijs Aulici, quæ hæc prudentia? quasi verò Gothi, & Hunni ex Hispanijs in nos innumera- bili multitudine effusi satis virium non haberent ad devastandum totum Imperium? irritare insuper contra nos ex Africa Donatistas? quin nostri potius officij foret, quibuscun- que medijs amicam fœdus cum iisdem

R. P. Segneri Quadragesimale.

inire, si nunc inimicos agere contra nos decrevissent? quæ ergo prudentiâ illos spontè irritamus, dum illi nihil in nos hostile decernunt? Tum enim vero Religionis cura suscipienda est, cum Reipublicæ emolumenta stabilita sunt, qui secus fecerit, & Reipublicam perdet, & Religionem minimè conservabit. In hunc sanè modum, qui à consilijs erant, ratiocinari debuisse videntur. At quàm falsò? eventibus enim prorsus contrarijs Deus docuit, tum magis severam stare Reipublicam, cum Religionis amore pluribus sese periculis exponit. An non enim armis invisibilibus Deus pro Honorio pugnavit? dum bis centena Gothorum & Hunnorum milia duce Radagaso in campum educta interfecit? quin quasi id parùm foret, unius anni spatio septem Imperij usurpatores Tyrannos extinxit, Alaricum, Constantium, Constantem, Maximum, Iovinum, Sebastianum, Sarum, aliosque plures, qui canum instar rabiosorum in eum insiliere. Adeo ut eâ tempestate nobilissimum illud adagium per orbem increbesceret: *Deum & Honorium reciprocas sibi vices reddere*, Honorium in exterminandis Dei inimicis, Deum in profligandis hostibus Honorij. Si verò semel tandem impetrante Honorio prævaluere barbari, dicite, quando id accidit? An non cum importunis suorum precibus expugnatus tam Ethnicis, quàm hæreticis liberum aliquantò tempore sæcæ suæ exercitium indulxit? tunc enim vero Roma furori Gothico in prædam

H h h cessit,

cessit, cum domus ferro & flammis depopulata; tum turres disiectæ, tum excidium illud horrendum subsecutum est, à Divo Hieronymo amarè lachrymis deploratum, dum scripsit: *Peccatis nostris barbari fortes sunt.*

Ep. 2. ad
Elvid.

Idque verissimum fuisse manifestum est; quamprimum enim Honorius penitentiâ ductus, sceleratis legibus abolitis, in sectarum falsarum destructionem, ac in dilatandam Religionem veram & unicam totus incubuit, protinus etiam rerum facies tota mutata est, etenim primarijs inimicorum morte sublati, ipsimet Gothi, facti sunt Romæ defensores, qui prius oppugnatores fuere. Utinam per temporis angustias liceret etiam aliorum bene notorum principum factos mihi evolvere, certus sum nullius exemplum iniquitati ansam præbiturum; eisdem enim eventus ac vicissitudines pariter in geminis Theodosijs, in Arcadio, in Justino, in Justiniano, in Mauricio & Heraclio pluribusque alijs videretis, qui tunc solum miseri fuere, quando religionum utilitati posthabere: tunc verò fortunati, quando utilitatem fecerunt religioni servire. Sed quid testimonijs hominum opus est, si divina in promptu sunt? an non enim, infelicitas in mundum per peccatum introducta est?

Ecc. 40.
10.

Ita sanè Ecclesiasticus testatur: *mors, sanguis, contentio, opprestiones, fames, & contritio, & flagella super iniquos creata sunt, & propter illos factus est Cataclysmus* & propter peccatum paupertas, pestes, bella, mors aliaque mala eveniunt. Quâ ergo ratione credamus

opportunum medium esse peccatum ad effugiendam infelicitatem, & non potius ad incurrendam? O falsitatem, ô mendacium! Si reproborum ullus è peccato prosperitatem, gloriam nominis famam traxit, id late eventu fortuito accidisse necesse est, exprima enim destinatione ordinationeque contrarium evenire debet, quis autem non videt, illud ut primum accideret, quod primariæ ordinationi congruit, & non metè cui?

VI. Dicitis hæc rationum momenta, & pulchra esse, & bona: vos tamen & sensui, & experientie refutati non posse. Mundo palam esse plurimos in illo Impios felices fuere, atque hac de causa mille calamos de providentiam impugnâsse, mille stemuisse linguas; illum autem, qui hæc inficias ire contendat, debet flammis tradere omnes populorum fastos, Oratorum. Declamationes, Poëtarum Satyras, quin & læta Prophetarum, qui identidem exclamant: *Quare via impiorum prosperatur?* Verum, parcius ista: vos quidem me convictum hoc vestro argumento, arbitramini: cum tamen omnino nihil contra me evincatis. Mundus semper felicibus impijs abundavit? Hoc enim vero à veritate alienissimum est, absque comparatione enim plures impij miseri & infelices fuere, quam vis felicitas in infelicibus, utpote valde inconveniens, magis contuerit, quàm calamitas, utpote convenientissima, & per se abjecta facile vilitate suâ involvitur. Hoc te-

amen non obstante, vultis id totum
 vobis interea concedam? Concedo.
 Quid inde contra me concluditis?
 ergo vitium proficuum est? ergo uti-
 lis impietas? ergo ut felix sis, iuvat
 esse impium? hoc enim solum & uni-
 cum est, de quo vobiscum contendo.
Nego consequentiam. Scire vultis erro-
 ris vestri originem? Ecce illam in
 promptu. Vos quidem existimatis
 tales ad felicitatem per impietatem
 & scelera eluctaros; id ego nego,
 & pernego. Sed ajo potius, felici-
 tatem hanc primum quorundam
 operum bonorum fuisse, quae exer-
 cuerunt, seu Christiana illa fuerint,
 seu solum moribus, & naturae con-
 formia. *Seminanti iustitiam, mer-
 ces fidelis.* Infallibile axioma est, in
 proverbiorum libris exaratum. Cum
 enim Deus fidelissimus bonorum re-
 munerator sit, sicuti & vindex acerrimus
 malorum, brevi hac & caduca
 felicitate, illos remunerari voluit, quos
 aeternis tormentis ex eorum merito
 destinaverat. Crudeles fuere Gothi,
 sed omnis lasciviae inimici, brutales
 Hunni, sed ab omnibus delicijs ab-
 horrentes, Vandali rapaces, sed Ido-
 lorum studiosissimi Mastiges; Ro-
 mani è contrario, quantum vis super-
 stitiosi, incredibile dictu est, quam
 sinceri fuerint, & liberales, recti,
 fideles, sobrii, magnanimi, & eorum,
 quos subjugaverunt, amantes. In tur-
 cis insignis erga Principes obedientia
 commendatur, in Suecis fides erga
 thori consortes, atque id, quod ego
 de omnibus in genere affirmo, illud
 vos partim singulis applicate: Hic

roni; Pisistrato, Dionysio, Phalari-
 di, Periandro; Mrio; Sylla, alijs-
 que quam plurimis, qui felices ali-
 quantisper, & juxta impij fuere.
 Fuerunt impij, non eo inficias, sed in
 singulis eorum locus Parēmiæ fuit;
*magna vitia, magnis virtutibus associa-
 ri.* Deus ergo, qui pœnâ diuturnâ in
 eorum scelera debebat aliquando
 animadvertere, eorum virtutes brevi
 prœmio maectavit, illasque remunera-
 tus est populorum imperijs, Princi-
 pum Diademate, victorijs hostium,
 trophæis, & thesauris, aliâve felici-
 tate temporalî, quæ nil aliud sunt, quàm
 panis miculæ de mensa Domini caden-
 tes, pulveres pedum ejus, & pavi-
 menti quisquiliæ è fenestris palatij
 divini projectæ. Quis porro non vi-
 det? id, quod ego intenderam, confir-
 mari potius, quàm prostrerni? cum
 etiam inter gentiles, si bene adverti-
 mus, ibi fuerit major felicitas, ut dif-
 fusè D. Augustinus demonstrat, ubi
 virtutes erant majores, si non veræ &
 genuinæ, saltem verosimiles, & appa-
 rentes.

VII. Nec me latet, Auditores,
 divino nonnunquam permisso fieri,
 ut ipsâ impietate adminiculante ho-
 mines ad muneris illustris possessio-
 nem aut census opulentos enitantur,
 verum nec in hoc casu utilis impietas
 appellari poterit, ut plurimum enim
 plus inde mali, quàm boni eve-
 niat. *Prosperitas stultorum, ait Salo-
 mon, perdet illos, non dicit, perdit, sed
 perdet; non enim illicd prosperitas ista
 effectus pessimus exerit, sed sensim ac
 pededentim. ah prætolamini non-
 nihil,*

H h 2 nihil,

nihil, præstolamini, inquam, & patetbit, quem finem sortiatur seu dignitas obtenta innocentium oppressione, seu aurum concussionibus pauperum accumulatum. Nunquam legitis in Iob, DEUM quandoque cum hominibus ludere, & joculari:

Job. 12.
17.

Adducit consiliarios in stultum finem, non in stultum principium, minime, sed in stultum finem. Sinite, sinite, turrim Babylonicam ædificent, sed aliquando confusione dispergentur; sinite turrim Siloe erigant; sed tandem sub ejus ruinis sepeliuntur. Hic enim verò ille error est; quo decepti quàm plurimi fortunatam judicant impietatem, quò Prophetæ ipsi inducti cum DEO amoris læmentis questu sunt, ejusque Providentiam tantum non accusarunt. Considerabant enim miselli principium, non verò cum Davide respexerunt finem: *donec intelligam in novissimis eorum.* Fixerunt nimirum oculos in sublimi illo, & aureo Babyloniæ Colosso, ibique attoniti & absorpti obliti sunt illos ad pedes luteos despectere. Audite oblectro; & veritas tandem stabilietur.

Pf. 72.
17.

VIII. Quod si post Christi nates ulli mortalium in mundo fuerunt, qui artibus iniquis ad grandia evecti sunt, fuerunt sanè Imperatores, aut si sic potius appellare libeat, Græciæ tyranni. Verùm an ulla fuerunt imperia fortunæ vicissitudini magis subiecta, aut secliarum tragicarum magis feracia; Nicephorus artibus traditorijs, ac perjurijs imperium usurpavit eliminatâ Irene, quæ justis illud

titulis possederat; sed quo fine & certis calamitatibus agitatus sibi ipsi opprobrium ita factus est, ut novum Pharaonem in adversis induratum se appellaret; tandem triumphatus & occisus à Bulgaris cranium suum ipsi in scyphum reliquit, unde primarij belli doctes, sive in signum lætitiæ, sive in ejus, quem superaverant, contemptum, sibi mutuo propinarunt, Saurazius illegitimis nuptijs, & Leo Armenus concitatis seditionibus sibi solum peperere, sed uterque post pœnas dedit, unus in prælio, alter ad aram trucidatus. Michæl Balbus solenni in suâ conjuratione carceris angustijs ad thronum ascendit, moxque licet catentis adhuc in collo, ac compedibus in cruce sonantibus adorare se præcepit; cum rebus hac felicitate elatus auderet in throno consortem sibi adlegere virginem Deo sacram, subito rebellis ab ipso Sclavonia defecit, dispersoque exercitu, sui impos, abominando modo absumptus contabuit. Theophilus ex rationibus pseudo-politicis sacrorum imaginum cultum, jam omnino pessum dederat, verùm brevi, tristitia & rabie ob infelicem cladem sibi à Saracenis inflictam, extinctus est. Michæl tertius, quem ob crudelitatem & libidinem, novum Neronem dixere, eliminatis tutoribus, ipsam suam matrem in exilium eiecit, ut omni liber repagulo, proflus jura placitum regnaret, sed quanto populi odio, quantis concitationibus rebellium à quibus tandem, dum somno gravatus, & vino ebrius steterat,

teret, est interfectus. Alexander spo-
 liavit aras, & aurum templis ereptum
 filio attribuit, verum nox in amen-
 tiam lapsus, primo principatus anno
 sanguinem unâ cum vita evomuit.
 Quid de Romano primo dicam? do-
 lotis ille fraudibus filium adhuc infan-
 tem in solio Patriarchæ Constantinopoli-
 tani collocavit, legitimo possessore
 expulso; sed eodem adhuc anno
 ab altero filiorum throno imperiali ipse
 dejectus, & in Insulam solitariam re-
 legatus est. Romanus secundus pariter
 dominandi libidine correptus, Pa-
 trem veneno sustulit, sed brevi tem-
 poris intervallo, & ipse toxico propi-
 nato interiit. Michaë Paph agonius
 fraudulenti artibus sese in solium in-
 travit, sed subito Dæmonio correptus,
 à quo nec exorcismis, nec precibus,
 nec elemosynis, potest liberari po-
 tuit. Emergumenus expiravit. Michaël
 Calophates, pulsâ, ut solus regnaret, in
 exilium Augustâ, mox à populo fure-
 nte arreptus, primò lapidatus est, de-
 iò oculis orbatus, tandem vivus per
 civitatis compita raptatus. Eandem
 calamitosissimam mortem Diogenes,
 & Andronicus subierunt, ambo in
 thronum cæsareum hic impudici
 amoris brachiis, ille diræ perfidiæ ad-
 mniculis evecti. Dicite obsecro, an
 felicitatis nomine digna est impietas,
 quâ isti in altum se extulerunt? quis
 adeo stultus est & amens, ut ipsis for-
 tem suam invideat? Hanc fortunam
 subierunt omnes, quicunque modis
 iniquis emerferunt: prosperitas stulto-
 rum perdet illos. Nec multum labora-
 re opus est, in hac veritate asserenda,

clamant, omnes libri, omnes ætates,
 omnia regna unitis sententijs, pro vir-
 tute perorant. *Iustitia elevat gentes:*
 Audite, an verbum sapientius è penna
 Salomonis egredi potuit? *Iustitia ele-
 vat gentes.* Hæc exaltat populos, hæc
 illos resuscitat, hæc vitam inspirat; quid
 autem miseros illos, & miserabiles fa-
 cit? solum peccatum: *miseros autem
 facit peccatum;* quod idem ex
 eo confirmatur, *non roborabitur homo
 ex impietate;* & iterum, *in infidijs suis
 capientur iniqui;* & totus: *in impi-
 tate suâ corruet impius.* & denuò: *Prov. 22.
 Qui seminat iniquitatem, metet mala.*
 Concordat sapientia: *malignitas ever-
 tet sedes potentum.* nec abludivit Ecce-
 siasticus, qui dignissima illud docu-
 mentum reliquit, principatus vagos
 esse, & in circulum rotari: *Regnum Eccl. 10.
 à gente in gentem transferetur.* quâ
 tandem de causa? *propter injustitias,
 & injurias, & contumelias, & diversos
 dolos.* Quid ergo? an fallacissimis im-
 pietatis promissis & blanditijs ita in-
 escati estis? ut dum illius fastigia ad-
 miramini, præcipitia minimè confide-
 retis? Vah renuntiate, obsecro, omni-
 bus illis dolis & fraudibus (quidquid
 alij in voluminibus suis, librisque pe-
 silentissimis obiarent) sitisq; longè
 certissimi, nihil unquam, quod non
 honestum est, utile esse posse. *Telas
 aranea texuerunt,* ait Isaias de hisce
 Dædalis iniquitatis: *Opera eorum ope-
 ra inutilia, cogitationes eorum, cogita-
 tiones inutiles.* Sibi retineant solenne
 illud expedit, in malam crucem cum
 consiliarijs hisce inconsultissimis, nos
 potius cū generosissimo illo Macha-
 bæo,

UNIVERSITÄTS-
 BIBLIOTHEK
 PADERBORN

baorum Matharia concludamus: *propitius sit nobis Deus, non est utile relinquere legem, & iustitiam DEI.* Promittat nobis impietas, quidquid velit: Fidem ei porro non dāmus. Nunquam sanè proficuum nobis erit posthabere rationem sensui, religionem utilitati, legem affectui, Deum ulli. *Non est non est nobis utile, relinquere leges, & iustitiam DEI.* Quid ergo tandem utile erit? Pietas. *Pietas ad omnia utilis,* teste Apostolo. Hæc enim spes certā divini favoris habet, non solum in vita futura, quæ unicuique & verū est Christianorum primum, sed & in presenti: *promissionem habens vita, quæ nunc est, & futura.* Respiremus.

P A R S A L T E R A.

IX. H AECENUS ego vobis haud

aliter sermocinatus sum, ac si ultra hinc, quam in terris hisce vivimus vitam, nulla porro alia superesset. Sed quid hoc Auditores? superest enim vero Paradisus, id est Charissimi mei! & præter hunc superest infernus. Nisi simus Athei, hoc fatendum est. Si ergo vitium, quamvis id minimè concedam, in mundo fortunatissimū esset, anne idēo etiā utile foret appellandum? Heu nos miseros, qui tam altè cogitamus de terrenis ac transitorijs, & æterna non consideramus!

26. Quid prodest homini, si universum mundum lucratur, animam vero suam detrimentum patiatur? O verba dignissima, quæ ex omnibus excedis voce sonorā iterum, iterumque promulgentur; quin caractere trabali, in omni-

bus aulis & conclavibus, ne unquam visum effugiant, insculpanitur. Quid si etiam injustis medijs scopam nostram assecuti essemus, Auditores, quid tandem foret? *Quid prodest? Aliquantuli quidem anni voluptatis, & deliciarum nostri forent, sed pendere interea æternitas tota? O si milihodie coram oculis vestris totum referre infernum liceret, & videndas exponere illas æterni horrores caveret, illos tormentorum carceres, quid non facerem. Enimvero ad unum omnino evocare vellem, illos singillatim, quidum in terra viverent, alium præter commodum suum, Deum non adorarent, illosque adjuratos adigere ad respondendum, quis modò ipsis scelus sit de felicitate præterita. Ubi estis, ubi estis? Jeroboami, Tiberij, Julians, Henrici, omnesque alij scholæ hujus quondam discipuli? venite, egredimini, licet flammis circumdati, serpentibus incincti, catenis onusti? nostra enim interest, vos contueri. Ego quid dicitis? implevistis sanè, quidquid perversa voluntas imperavit, & dixistis: *sit fortitudo nostra laus iustitia.* Nunquid ita est? nec Deum reveriti estis, nec hominum timuistis, sed solis intenti commodis domesticis, extorquistis illa oppressionibus pauperum, innocentium calumnijs, amicorum, proditoribus, æmuloz ruinis, populorum sanguine, & conturbatione universi? Ego quid tandem est præteritarum voluptatum memoria emolumentum capitis? An propterea gelū vobis fortè minus rigidum est, an flammæ*

flammae minus voraces? memen-
tote, quanti vos adoraverint in aulis,
quanti vos comitati sint in compitis,
quanti vobis applauserint in triumphis.
Scientissimis vos alij penicillis pingebant
in telis, alij scalpro formarunt in
marmore, & nescio, pluresne quoti-
die in vestram felicitatem sacrificave-
runt vitam in praelijs, an victimæ ceciderint
in aris. Tota hæc felicitas, quid
prodest modò? respondete, quid pro-
dest? si reditus vobis in hunc mundum
relumptis corporibus indulgeretur, ad
retexendam vitam telam, quem obsecro
fortunæ tenorem eligeretis? An ad eam-
dem regias rediretis, eadem sceptrum
capesseretis, eosdem thronos conscen-
deretis? O DEUM immortalem! vider
mibi audire miseros, in blasphemias
solutos, ululatum pro vocibus, fremitus
pro verbis effundere. Quid? exclamant
infelices, quid regis, quid sceptrum, quid
throni? maledicta dies, quæ illos conscen-
dimus, subditi, quibus imperavimus maledicti
maledictum cælum, quo exaltati sumus,
silvæ, spelæa, antra, ropes, horrores,
sepulchra, ubi sunt? ibi absconderemur
singuli, si ad vitam redire daretur!
Ita si fallor, miseri illi responderent
& merito: verè mendacium possederunt,
vanitatem, quæ eis non profuit;
O miserandi! quàm præstabat nasci
servos & mancipia potius, quàm
grandes! ubi sunt Principes gentium?
de quibus vobis sermo erat? qui
dominantur bestijs terra, qui que ut
carpentis vehantur, tot equos nutriunt?
qui in avibus cali ludunt? & ut
venatione fruantur, tantas canum

cohortes sustentant? Qui argentum
thesaurizant, & aurum, in quo con-
fidant homines, & non est finis acqui-
sitionis eorum. qui ad locupletan-
das domos suas & familias, non hor-
rent gemitus integris civitatibus ex-
torquere. Ubi sunt? ubi sunt? ex-
terminati sunt, ait Propheta; Ex-
terminati sunt, & ad inferos descen-
derunt, & alij loco eorum exsurrexerunt.
Purpuram, aurum, sceptrum
reliquerunt, posteris, & ipsi inter per-
petuas torquentur flammæ. Ita om-
nibus illis evenit, qui æquis legibus
non paruerunt. O nos felices, si
eorum damno, & interitu saperemus.
Nos autem insensati, antiquæ eorum
felicitati invidemus, & ad præsentem
eorum calamitatem non respicimus:
quid prodest, quid prodest homini, si
mundum universum lucretur, anima
verò suæ detrimentum patiatur. An
non fide certum est, nullam penitus
propositionem esse inter ruinam ani-
mæ & inter omnem alterius boni
possessionem, sive throni sint, sive
Tiaræ, sive clamides, sive scep-
tra, sive coronæ, sive mytræ, sive pal-
lia, sive pedum pastorale, sive to-
tius monarchiæ, quam vel Augustus
possederat; an non iniquum, de fi-
de est, nullam esse proportionem in-
ter horum honorum omnium posses-
sionem vel perditionem, & inter rui-
nam animæ? Quæ ergo ratione felice
illam impietatem existimabimus
tanta secum damna ferentem? Non
potest ulla compendij causa consistere,
dicam liberè cum S. Eucherio, si
constet anima intervenire dispendium.

X. Verùm dicetis mihi, Auditores, non nisi de Principibus utriusque sexûs me hodie verba fecisse, vosque, qui sermone meo indigeretis, uti fortunâ & conditione minores, ita & periculis minùs esse subiectos; vestras enim politicas artes aliò se non extendere, nisi aut ad æmulum in aula excuneandum, aut aliquem vobis parem in contractu quodam circumveniendum, nec talium nozarum ergo vobis infelicitatem cum temporariam æternam timendam. O superi boni! utinam suis huic sequelæ locus esset! sed hoc enim vero pessimum est, Auditores, quòd ob rem nauci, & nihili Deum offendamus, vilipendamus eius mandata, sanguinem conculemus! Etiam si ob lucrum momenti maximi illum pessum daremus, faceremus pessimè, quis dubitet? quanto magis, si ob rem levissimam, rem flocci, & nihili? nunquid enim hoc ipsum est, quod Deus Ezechielis ore deploravit, *violabant me propter pugillum hordei, & fragmen panis.*

Ezech.
13. 19.

Quasi Deus paucis vellet, quid aliud hoc erat, dicere: Audi cælum, audi terra? & vos abyssi audite? Ecce, ille populus meus, tam dilectus, tot eximijs à me favoribus exornatus, à servitutis iugo durissimo in libertatem vindicatus, ad tantum potentia exaltatus; hic populus meus, hic, inquam, populus meus, ingrattissimus acerbissimis in me sævit injurijs, at ob quæ sua emolumenta & divinate! An forsitan exercitus debellatj immensa spolia sibi attripuit, uti Saul, Hoc sanè tantæ mihi ignominia

non ducere. An principatum legitimo hærede vacantem invasit, ut Achab? Id sanè tantam injuriam non reputarem. An civis innocui præda, suburbana, & vineas depeccatus est, ut Achab? hoc minori mihi confessioni foret. An fortè auri avaritiâ tunc electus, contabuit, ut Giez? hoc tantum mihi dedecus non inferret. Ob quod ergo, commodum suum me usque adeò offendit? ego etiam, propter pugillum hordei & fragmen panis. Ob rem tam nihili mihi terga verterunt, ingrattissimi enormia contra me effuderunt mendacia, intulerunt calumnias turpissimas, prodiones abominabiles patrarunt, & hos ego sustineam? Ita sanè Deus olim lamentabatur. Scire vultis, quomodo plangat modò? ad hoc sufficeret, visitare plateas magis præcipuas intrare reconditoria, lustrare officinas, inspicere mensas & trapezia ubi animadvertere, quantæ pro modicis emolumentis noxæ lethales committantur. Quæ mendacia, quæ contentiones, non audiuntur? quæ impostitæ, qui doli? quæ fraudes ibi non absconduntur? & Deus, qui etiam illic præsens est, æquo animo his sibi injurias ob exiguum lucellum insultus perferat? Quid? si tam acerbâ penâ in eos animadvertit, qui ob thesaurum integrum pejerant, an non gravius puniet perjuriam unius teruntij causâ patratâ? Etiam Ethnicis idem criminosum, minùs grave videbatur, unde unus eorum consuevit dicere: *si violandum jus est, regni causâ violandum est.*

est. Nunquam quidem peccare licet, ubi verò minus illiciti est, cæteris paribus, gravior culpa est; Deus enim posthabetur tunc bono magis vili, magis ex quo, magis contemptibili. Concludamus igitur, si adeo in inferis ululabant illi, qui Deum unius provincie, aut Principatus causâ perdidit, quid de miseris illis fiet, qui idem damnatum passi sunt, sed ob quam causam? ob turpem paucorum nummolorum ululam, ob injustum cambium, ob iniquum censum, aut alium contrarium,

de numero eorum fraudulentorum, qui vobis magis, quam mihi perspecti sunt. An non præ furore infremet miseri, magis quam aut Esau, aut Lisimachus, quorum ille primogenita, hic regnum vilissimi vendidit? Et hæc sunt damna, hæc jacturæ, in quas proprii commodi scelerata studia involvunt magnos & parvos, & plebejos. Vos perpendite, an bonum aliquod tantis malis æquivalcat, & tunc decernite, an ut felices sitis, juvet esse impios, ac sceleratos.

SERMO TRIGESIMUS

Q V A R T V S.

DOMINICA PALMARUM.

Dicite filie Sion: Ecce Rex tuus venit tibi mansuetus.

Matth. 21.

SI quid usquam invenire est, è quo summa mortalium vanitas magis elucet, meo iudicio, fastuosi honorum tituli sunt, quibus longa pompa solet adornari. Sapor Persarum Rex, cum litteras ad Constantium Imperatorem exararet, se solis Germanum fratrem appellavit. Solimannus Turcarum Tyrannus se terræ dominorem, & dominatorem mundi indigitavit. Salamandrus Egypti Sultanus se præfectum inferorum, & Paradisi Patronum nominavit.

R. P. Segneri Quadragesimale.

Quid de rege Bisnagensi? ignoto pænè Monarcha, dicam? qui tales hodie dum sibi honorum titulos arrogat, qui sine risu & cachinnis audiri non possunt. Fortunæ se bonæ sponsum vocat, magnarum Provinciarum DEUM, omnium eorum, quæcunque oculis aspicit, possessorem, omnium Idiotarum magistrum, fortissimorum quorumcunque victorem, Equitem, qui parem non habet; occasus, meridiei & septem trionum, omniumque marium Dominum, coram quo octo mundi partes contremiscant. Tituli sanè adeò stulti, ut

ii

ijs